

CO₂-Reductieplan

Periode 2019 - 2025

Gemeente Renkum

Opdrachtgever: Gemeente Renkum
Contactpersoon: Melanie Hutting
Adviseur: Eveline Prop
Adviesbureau: De Duurzame Adviseurs
Datum: November 2020

**de duurzame
adviseurs**

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1 INLEIDING	3
1.1 LEESWIJZER	3
2 ENERGIEBEOORDELING	4
2.1 CONTROLE OP INVENTARISATIE VAN EMISSIES	4
2.2 IDENTIFICATIE GROOTSTE VERBRUIKERS.....	4
2.3 REDUCTIEPOTENTIEEL	7
3 DOELSTELLINGEN	8
3.1 VERGELIJKING MET SECTORGENOTEN	8
MAATREGELENLIJST SKAO.....	9
3.2 HOOFDDOELSTELLING	10
3.2.1 <i>Scope 3 Subdoelstelling ketenanalyse elektrisch maaien</i>	10
3.3 EVALUATIE DOELSTELLING 2015 - 2019	11
4 PARTICIPATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	12
4.1 INVENTARISATIE INITIATIEVEN	12
4.2 ACTIEVE DEELNAME	12
4.3 LOPENDE INITIATIEVEN	12

1 | Inleiding

In dit document worden de scope 1 en 2 CO₂-reductiedoelstellingen van de gemeente Renkum gepresenteerd en de voortgang van de CO₂-reductie beoordeeld. Voorafgaand hieraan is de CO₂ footprint voor scope 1 en 2 opgesteld conform ISO 14064-1 en het GHG Protocol.

Voor het bepalen van de CO₂-reducerende maatregelen die binnen de gemeente Renkum toegepast kunnen worden, heeft er een uitgebreide brainstormsessie plaatsgevonden met een groep medewerkers vanuit de organisatie. Vanuit deze brainstormsessie is de huidige maatregelenlijst tot stand gekomen. Halfjaarlijks wordt met het projectteam geëvalueerd of de maatregelen nog voldoende effectief zijn. Aan de hand van de maatregelen die voor de gemeente relevant zijn, is vervolgens het CO₂-reductieplan opgesteld.

In hoofdstuk 2 van dit document wordt de energiebeoordeling beschreven waarin een analyse is uitgevoerd over de voortgang in CO₂-reductie en mogelijke verbeterpunten. Om te kunnen beoordelen hoe ambitieus de doelstellingen van de gemeente zijn is er in hoofdstuk 4 een vergelijking met 2 andere overheden uitgevoerd. In dit zelfde hoofdstuk 4 worden vervolgens de doelstellingen en de voortgang in CO₂-reductie beschreven. De actieve deelname aan initiatieven waarbij kennis wordt gedeeld worden beschreven in hoofdstuk 5.

Dit reductieplan is opgesteld in overleg met en met goedkeuring van het management. De voortgang in doelstellingen en maatregelen worden ieder half jaar beoordeeld.

1.1 Leeswijzer

Dit document is ter onderbouwing van de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Per hoofdstuk wordt een eis behandeld. Hieronder een leeswijzer.

Hoofdstuk in dit document	Eis in de CO ₂ -Prestatieladder
Hoofdstuk 2: Energiebeoordeling	2.A.3
Hoofdstuk 3: Doelstellingen en voortgang CO ₂ -reductie	3.B.1
Hoofdstuk 4: Participatie sector- en keteninitiatieven	3.D.1

2 | Energiebeoordeling

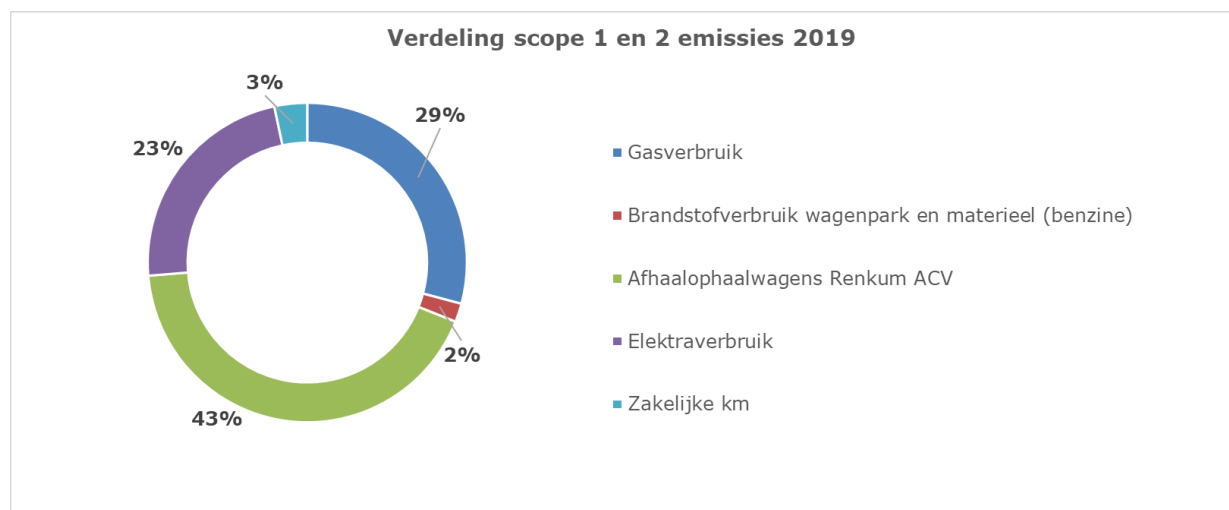
Het doel van deze energiebeoordeling is de huidige en de historische energieverbruiken van de gemeente Renkum in kaart te brengen. Deze beoordeling geeft minimaal 80% van de energiestromen weer. Zo zijn door deze analyse de grootste verbruikers geïdentificeerd en kan daar individueel op gestuurd worden. Daardoor kunnen de belangrijkste processen die bijdragen aan CO₂-uitstoot effectief aangepakt worden. De achterliggende brongegevens zijn terug te vinden als excel document.

2.1 Controle op inventarisatie van emissies

Een onafhankelijke controle op de emissie-inventarisatie wordt gelijktijdig uitgevoerd met de interne audit en wordt in het interne audit rapport opgenomen.

2.2 Identificatie grootste verbruikers

De 80% grootste emissiestromen in 2019 van gemeente Renkum zijn:

1. Afhaalophaalwagens ACV: 43%
2. Gasverbruik: 29%
3. Elektraverbruik: 23%

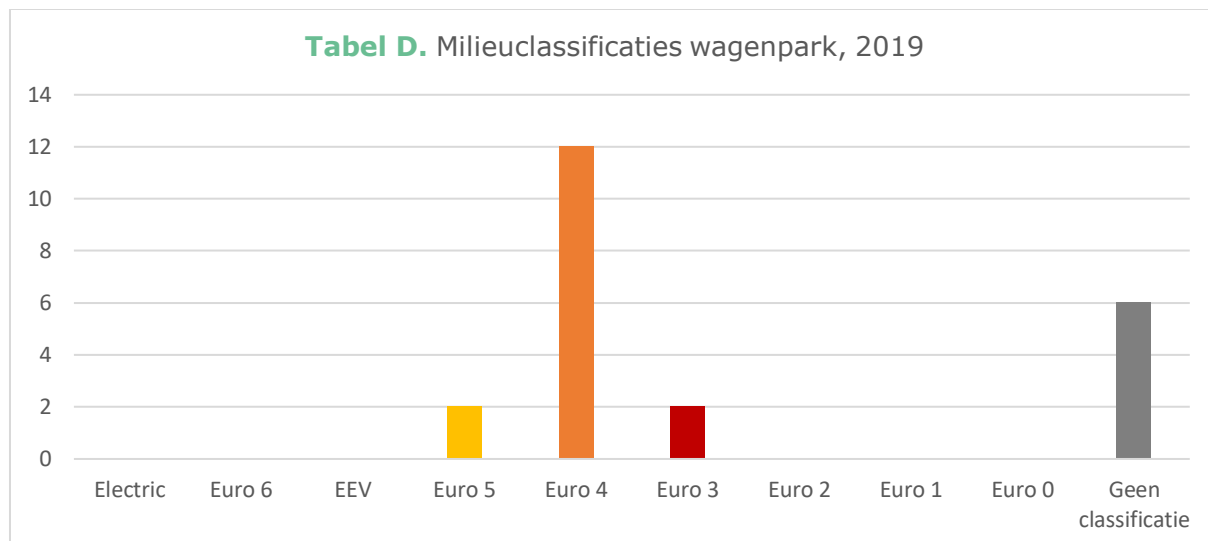
Van bovenstaande emissiestromen wordt een diepgaandere analyse uitgevoerd om te bekijken of er nog mogelijkheden zijn om de emissies en/of verbruiken te reduceren.

Analyse wagenpark buitendienst

Op basis van de kentekens die verkregen zijn via het tankregistersysteem, is er via het RDW achterhaald wat de kengetallen zijn van het wagenpark. Deze analyse is terug te vinden als Exceldocument 'energiebeoordeling wagenpark'. Het wagenpark ziet er als volgt uit:

- 82% diesel
- 5% benzine
- 14% geen classificatie

In onderstaande tabel wordt duidelijk wat de milieuclassificaties zijn van het wagenpark. Hier komt naar voren dat 64% van het wagenpark minimaal een Euro 4 motor heeft. Voor 27% zijn er geen classificaties aanwezig en 9% heeft op dit moment nog Euro 3.

Maar liefst 82% van het gehele wagenpark rijdt op diesel. Sinds eind 2017 (omstreeks november) rijden de voertuigen op een synthetische blauwe diesel, volgens de CO₂-Prestatieladder ook wel bekend als een biodiesel uit afgewerkte oliën. Aangezien deze diesel een zeer lage emissiefactor heeft is de CO₂-uitstoot die gepaard gaat met het wagenpark en het materieel tot bijna nihil gereduceerd.

Voor de blauwe diesel van Synfuel heeft de gemeente een eigen tankinstallatie inclusief tankregistratiesysteem aangeschaft in 2018. Middels dit registratiesysteem is er inzicht in de tankingen per voertuig of machine. Het was de bedoeling dat de kilometerstanden ook werden geregistreerd, maar uit het overzicht blijkt dat dit nog niet consistent wordt gedaan door de medewerkers van de buitendienst.

Daarnaast worden dit jaar alle auto's van de buitendienst uitgerust met een track & trace module. Hiermee wil de gemeente de ritten en het rijgedrag gaan monitoren.

Analyse gas en elektra

Het gas- en elektraverbruik van de gemeente wordt al enige jaren gemonitord via het energiemanagementsysteem Energyalert. Dit systeem geeft inzicht in de verbruiken per aansluiting c.q. gebouw. De uitgevoerde analyse is terug te vinden als apart excel bestand '*Energiebeoordeling gas en elektra 2019*'.

Analyse ACV

Uit de diagram van de emissies is af te lezen dat het brandstofverbruik van de ACV inmiddels de grootste emissie is binnen de gemeente (43%).

Bij de ACV is opgevraagd hoeveel kilometers ze voor de gemeente hebben gereden per afvalstroom. Deze kilometers en bijbehorende getankte liters zijn hieronder terug te zien. De ACV zet zowel diesel als CNG wagens in.

wijk nummer	2019							
	wagen	brandstof	dagen gereden	km per route	km per jaar	aantal liters brandstof	omreken factor	Co2 uitstoot
AM-RNK-GFT-104/3	165	diesel	43	108	4.644	6.966	3,23	22.500
AM-RNK-GFT-105/3	129	diesel	43	103	4.429	6.644	3,23	21.459
AM-RNK-GFT-511/3	165	diesel	43	77	3.311	4.967	3,23	16.042
AM-RNK-GFT-512/3	142	diesel	43	72	3.096	4.644	3,23	15.000
AM-RNK-GFT-513/3	129	diesel	43	83	3.569	5.354	3,23	17.292
ZM-RNK-GFT-506/1	169	diesel	43	77	3.311	4.967	3,23	16.042
ZM-RNK-GFT-508/1	163	cng	43	110	4.730	14.190	1,04	14.758
ZM-RNK-GFT-509/1	155	cng	43	132	5.676	17.028	1,04	17.709
ZM-RNK-GFT-510/1	140	diesel	43	94	4.042	6.063	3,23	19.583
AM-RNK-PMD-401/3	142	diesel	52	49	2.548	3.822	3,23	12.345
AM-RNK-PMD-402/3	129	diesel	52	51	2.652	3.978	3,23	12.849
AM-RNK-PMD-403/3	130	diesel	52	64	3.328	4.992	3,23	16.124
AM-RNK-PMD-404/3	165	diesel	52	90	4.680	7.020	3,23	22.675
AM-RNK-PMD-405/3	166	cng	52	90	4.680	14.040	1,04	14.602
AR-RNK-GRF-301/2	129	diesel	52					
AM-RNK-RST-201/3	170	cng	18	70	1.260	3.780	1,04	3.931
AM-RNK-RST-202/3	142	diesel	18	73	1.314	1.971	3,23	6.366
AM-RNK-RST-203/3	165	diesel	18	102	1.836	2.754	3,23	8.895
AM-RNK-RST-204/3	130	diesel	18	106	1.908	2.862	3,23	9.244
ZM-RNK-RST-205/1	155	cng	18	92	1.656	4.968	1,04	5.167
ZM-RNK-RST-206/1	162	cng	18	139	2.502	7.506	1,04	7.806
ZM-RNK-RST-207/1	169	diesel	18	76	1.368	2.052	3,23	6.628
ZM-RNK-RST-208/1	163	cng	18	104	1.872	5.616	1,04	5.841
ZK-RNK-RST-401/1	158	diesel	52	55	2.860	4.290	3,23	13.857
ZK-RNK-RST-101/1	158	diesel	52	55	2.860	4.290	3,23	13.857
Totalen								320.571

De afspraak met de ACV is echter dat er geen diesel wagens worden ingezet voor de ritten in de gemeente Renkum. Deze bevinding is gedeeld met de medewerker die het contact onderhoud met de ACV. Hieronder is een overzicht van de ritten die de ACV maakt voor de gemeente per afvalstroom in 2019:

Afvalstroom	Frequentie 2019	Aantal ledigingen per jaar
Restafval	1x per 3 weken	18
GFT	1x per week	52
Plastic & PMD	1x per 2 weken	43

Het papier wordt door vrijwilligers opgehaald en valt buiten het contract met de ACV. De gemeente heeft voor 2020 de frequentie van de ophaaldagen per reststroom verlaagd. Per 1 januari 2020 zijn de ophaaldagen als volgt:

Afvalstroom	Frequentie 2020	Aantal ledigingen per jaar
Restafval	1x per 4 weken	13
GFT	1x per 2 weken	26
Plastic & PMD	1x per 2 weken	26

Deze aanpassing in de ophaaldagen zal zeker leiden tot een flinke brandstofreductie.

2.3 Reductiepotentieel

De volgende mogelijkheden zijn uit de analyse naar voren gekomen om de CO₂-uitstoot verder te reduceren of meer inzicht te verkrijgen:

Wagenpark:

- ✓ Stimuleren van medewerkers voor het juist invullen van de kilometerstanden
- ✓ Bewustwording bij medewerkers creëren, middels de (nog te plaatsen) track & trace systemen in de auto's van de buitendienst.
- ✓ Terugkoppelen van het verbruik aan de medewerkers
- ✓ Rijgedrag tips geven aan medewerkers buitendienst middels een toolbox of presentatie.
- ✓ Terugdringen stationair draaien van de motor.
- ✓ Inkoopbeleid verder uitwerken voor het wagenpark, waarin het volgende wordt opgenomen:
  - Bij vervanging kiezen voor elektrisch.
  - Indien elektrisch niet mogelijk is, minimaal EURO 6 motor en/of maximale CO₂-uitstoot per gereden kilometer.

ACV:

- ✓ Inzicht in welke voertuigen er worden ingezet voor de ledigingen;
- ✓ Inzicht in de verbruiken per voertuig;
- ✓ Frequentie van de ledigingen per afvalsoort verlagen per 2020;
- ✓ Contractueel afdwingen dat er alleen nog maar CNG wagens worden ingezet (lagere emissiefactor per liter);
- ✓ Het halfjaarlijkse inzicht in de verbruiken verbeteren.

Gasverbruik:

- ✓ Energiescans uitvoeren over het vastgoed om te bekijken waar nog besparingen te behalen zijn. De erkende maatregelen van het RVO hierin meenemen;
- ✓ Inzicht in de totale m² BVO van het vastgoed verkrijgen;
- ✓ Uitvoeren Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplanung, waarin wordt meegenomen welke panden van het aardgas af kunnen en/of waar nog gas reducerende maatregelen genomen kunnen worden;
- ✓ Meer monitoring van de verbruiken per pand en bekijken hoe de verbruiken overeenkomen met de bezettingsgraad van een pand.

3 | Doelstellingen

In dit hoofdstuk worden de doelstellingen van de gemeente voor de komende drie jaar gepresenteerd. Er wordt een periode van drie jaar gehanteerd omdat de doelstellingen en het bijbehorende plan van aanpak dan gelijkloopt met de geldigheid van het certificaat. Na een periode van 3 jaar dient de gemeente zich opnieuw te laten hercertificeren. In dit hoofdstuk zijn de volgende onderwerpen terug te vinden:

- Ambitiebepaling naar aanleiding van sectorvergelijking
- Ambitiebepaling naar aanleiding van de maatregelenlijst SKAO
- Hoofddoelstelling scope 1 en 2 emissies
- Doelstelling scope 1 emissies
- Doelstelling scope 2 emissies
- Doelstelling alternatieve brandstoffen
- Doelstelling reduceren energieverbruik

Halfjaarlijks wordt door de gemeente gemonitord of er voldoende voortgang plaatsvindt in de beoogde CO₂-reductie.

3.1 Vergelijking met sectorgenoten

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om reductiedoelstellingen op te stellen die zowel ambitieus als realistisch zijn. Daarom is voor het opstellen van de doelstelling onderzocht welke maatregelen en doelstellingen sectorgenoten ambiëren. De gemeente Renkum schat zichzelf op het gebied van CO₂-reductie als één van de voorlopers vergeleken met andere gemeenten. Binnen de Nederlandse gemeenten is Renkum een koploper wanneer het gaat om CO₂-reductie, aangezien zij als eerste gemeente in Nederland het niveau 3 certificaat op de CO₂-Prestatieladder hebben behaald in 2016. Deze ambitie zetten zij voort door als eerste gemeente zich te laten certificeren op niveau 4.

Om te kunnen bepalen hoe ambitieus de doelstellingen en maatregelen zijn van de gemeente is er gekeken naar andere overheden. Er zijn op het moment van schrijven een aantal CO₂-Prestatieladder niveau 3 certificaten verstrekt aan overheidspartijen, namelijk de Gemeente Harderwijk, de Gemeente Barneveld, Provincie Gelderland en het Ministerie voor Infrastructuur en Waterstaat. Zie hieronder een korte samenvatting van de doelstellingen en maatregelen die zij zichzelf stellen:

- **Sectorgenoot 1 | gemeente Harderwijk**
Zij hebben als doel gesteld om 80% CO₂ op scope 1 en 2 te reduceren in 2022 ten opzichte van 2017.
Om deze doelstelling te realiseren hebben zij de volgende maatregelen genomen:
  - Inkopen van 100% Nederlandse groene stroom
  - Plaatsen van zonnepanelen
  - Energiemanagementsysteem
- **Sectorgenoot 2 | gemeente Barneveld**
Zij hebben als doel gesteld om 78% CO₂ op scope 1 en 2 te reduceren in 2022 ten opzichte van 2015.
Om deze doelstelling te realiseren hebben zij de volgende maatregelen genomen:
  - Plaatsen warmtepomp
  - WKO-installatie plaatsen bij vastgoedonderdelen
  - Inkopen van 100% Nederlandse groene stroom

- **Ministerie voor Infrastructuur en Waterstaat (niveau 4)**

Het ministerie van I&W heeft als doel om in 2020 20% aan CO₂-emissies te hebben gereduceerd ten opzichte van 2009 voor de totale eigen bedrijfsvoering (scope 1 en 2). 5% wordt daarvan gerealiseerd binnen scope 1 en 15% binnen scope 2 (opgeteld 20%). Voor de langere termijn wordt bovendien gestreefd naar een volledig klimaat neutrale organisatie en energie neutrale netwerken.

Om deze doelstelling te realiseren hebben zij de volgende maatregelen genomen:

- Inkopen van 66 GW aan Nederlandse windenergie
- Alle 12 zeeschepen varen op een mix van gasolie en 30% HVO (Bio-diesel)
- Deelname sector initiatief GWW

- **Provincie Gelderland (niveau 5)**

De Provincie Gelderland is gecertificeerd op niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder. Zij hebben zich de volgende doelen gesteld:

80% CO₂-reductie in 2022 op scope 1 emissies

50% CO₂-reductie in 2022 op scope 2 emissies

Dit willen zij gaan realiseren door de volgende maatregelen uit te voeren:

- Voor dienstauto's en BOW-vervoer worden eisen gesteld aan nieuw aan te schaffen voertuigen.
- Na afloop van het huidige contract zal in principe worden gekozen voor CO₂-neutrale voertuigen. Ook zullen er eisen worden gesteld aan de maximale uitstoot mochten bepaalde CO₂-neutrale alternatieven nog niet voldoende betrouwbaar blijken te zijn.
- Inzetten op het verminderen van het aantal gereden kilometers en op rijvaardigheids cursussen en het monitoren van rijgedrag.
- Mobiliteitsweek organiseren om bewustwording onder medewerkers te vergroten.
- Competitie organiseren voor CO₂-voetafdruk per afdeling/vloer.
- Reiskostenvergoeding moderniseren, bijvoorbeeld duurzaam reizen meer belonen.
- Meer ruimte creëren voor fietsen in de fietsenkelder.
- Elektrische fietsen aanschaffen en het gebruik van openbaar vervoer verder stimuleren.
- Digitaal vergaderen verder faciliteren om zo het aantal vervoers bewegingen te verminderen.
- Verplicht stellen van het rijden met de elektrische auto's voor werk-werkverkeer (eventueel nog meer auto's en laadpalen aanschaffen).
- Alle panden van het gas af en overstappen op zuinigere en duurzame methoden van verwarmen.
- Bewustwording onder medewerkers verder vergroten door speciale dagen en themaweken te organiseren (bijvoorbeeld meedoen aan warme truiendag, organiseren van de Week/Parade van de Duurzaamheid).

Maatregelenlijst SKAO

De maatregelenlijst van de SKAO is ingevuld conform de situatie in 2019. De maatregelen die hierin worden genoemd zijn voornamelijk generiek, maar geven een goed beeld van de maatregelen en doelstellingen die de gemeente wilt behalen.

De algemene conclusie naar aanleiding van deze maatregelenlijst is dat de gemeente al vrij vooruitstrevend is op het gebied van het verduurzamen van het vastgoed, het opwekken van duurzame energie, openbare verlichting en het gebruik van biobrandstoffen.

Conclusie ambitiebepaling

De gemeente Renkum heeft naar aanleiding van bovenstaande vergelijkingen en de maatregelenlijst geconcludeerd dat de reductiedoelstelling gepresenteerd in de volgende paragraaf voldoende ambitieus is en dat zij vergeleken met andere overheden een voorloper zijn.

3.2 Hoofddoelstelling

De gemeente Renkum heeft als doel gesteld om in de komende jaren, gemeten vanaf het referentiejaar tot aan het jaar van herbeoordeling, onderstaande CO₂-reductie te realiseren.

Scope 1 en 2 doelstellingen gemeente Renkum

De gemeente wil in 2025 ten opzichte van 2019 **50%** minder CO₂ uitstoten

Bovenstaande doelstellingen zijn absoluut. Nader gespecificeerd voor scope 1 en 2 zijn de doelstellingen voor 2019 als volgt:

- Scope 1 doelstelling (gas en brandstoffen)
  - 43% reductie op brandstof ACV
  - 4% reductie op gas
- Scope 2 doelstelling (elektra en zakelijke kilometers)
  - 1% reductie op elektra
  - 1% reductie op zakelijke kilometers

Dit zal betekenen dat de gemeente Renkum in CO₂ uitstoot de volgende reductie zal bereiken:

	2015	2019	2025
CO ₂ -uitstoot (tonnage)	2278	728	364
			-1914 ton CO₂

3.2.1 Scope 3 | Subdoelstelling ketenanalyse elektrisch maaien

De doelstelling voor de gemeente Renkum zal als volgt luiden:

De gemeente Renkum wil ten opzichte van 2019 in 2023 ten minste 5 andere bedrijven en/of overheden inspireren van het overgaan op elektrisch maaien. Door het promoten van de robotmaaiers bij andere bedrijven en overheden kan er ten opzichte van de traditionele methode 93% CO₂ gereduceerd worden in de keten.

Daarnaast stelt de gemeente Renkum zichzelf de volgende subdoelstellingen:

- *Het machinepark van robotmaaiers zal in 2020 ten opzichte van 2019 uitgebreid worden met 5 extra robotmaaiers.*

- o De gemeente zal zich inspannen om samen met Stihl de mogelijkheden voor hergebruik c.q. circulariteit van het product te onderzoeken.
- o De gemeente Renkum geldt als pilot gemeente. Andere bedrijven en overheden kunnen bij de gemeente langskomen om ervaringen uit te wisselen.

3.3 Evaluatie doelstelling 2015 - 2019

Hieronder wordt de CO₂-reductie weergegeven die de gemeente in 2019 heeft behaald ten opzichte van 2015. De reductie is in 2019 68%. De gemeente had zich als doel gesteld om 90% te behalen in 2019. Dit hebben ze helaas niet kunnen realiseren vanwege de volgende redenen:

- De ACV is ondanks afspraken toch met diesel wagens blijven rijden
- De ingekochte groene stroom bleek niet voor 100% uit zon en wind te bestaan. Dit is een mix met biomassa. Dit is in 2018 gecorrigeerd waardoor de CO₂-uitstoot hoger kwam uit te vallen.

Dit waren de voornaamste redenen waarom de doelstelling niet is gehaald. De overige geplande maatregelen zijn uitgevoerd en hebben geleid tot deze significante besparing.

SCOPE 2	jan-juni		jan-juni		jan-juni		jan-juni		2019	2019	Reductie of toename 2019 t.o.v. 2015
	2015	2016-1	2016	2017-1	2017	2018-1	2018	2019-1			
Gasverbruik	509,29	125,14	250,28	75,51	103,53	89,04	211,79	128,92	212,52	-58%	
Brandstofverbruik wagenpark en materieel (diesel)	146,58	48,44	97,05	37,38	74,76	0,00	0,00	0,00	0,00	-100%	
Brandstofverbruik wagenpark en materieel (benzine & aspen)	34,81	13,96	20,77	7,11	15,32	2,13	16,17	14,96	13,70	-61%	
Brandstofverbruik wagenpark en materieel (biodiesel)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	0,01		
Brandstofverbruik afvalphaalwagens ACV (diesel)	206,04	101,75	0,00	0,00	0,00	121,01	242,03	121,01	241,07	17%	
Brandstofverbruik afvalphaalwagens ACV (CNG)	84,60	41,99	200,05	87,49	174,97	12,48	24,96	12,48	69,75	-18%	
TOTAAL SCOPE 1	981,32	289,28	2384,10	120,01	2210,62	212,19	494,95	277,37	537,05		
SCOPE 2											
Elektra	1280,93	640,47	1820,57	623,48	1245,67	63,52	147,90	84,39	167,59	-87%	
Zakelijke kilometers (privé auto's)	15,77	15,97	15,97	14,94	14,94	18,15	25,47	13,59	24,20	53%	
TOTAAL:	2278,03	945,72	4220,63	758,43	3471,23	293,86	668,33	375,36	728,84	-68%	
Aantal FTE	194	194	227	208	155	162	150	174	175		
Relatieve CO ₂ uitstoot:	11,7	4,9	18,6	3,6	22,4	1,8	4,5	2,2	4,2		
Relatieve CO ₂ uitstoot in %:	100%	42%	158%	31%	191%	15%	38%	18%	35%	-65%	

4 | Participatie sector- en keteninitiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. De organisatie dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

4.1 Inventarisatie initiatieven

Om te bekijken welke sector- en keteninitiatieven relevant zouden kunnen zijn voor de gemeente Renkum is de website van de SKAO geraadpleegd (https://www.skao.nl/initiatieven_programma). Hier is een compleet overzicht van alle initiatieven en reductieprogramma's te vinden. Eventuele geschikte initiatieven zijn besproken met de projectleider en met het management. Aangezien de gemeente aan meerdere initiatieven deelneemt is dit alleen ter inspiratie geraadpleegd.

Jaarlijks wordt er door de projectleider en het Management geëvalueerd of deelname aan de initiatieven nog steeds als relevant en actueel wordt gezien en/of dat er eventuele andere geschikte initiatieven van toepassing kunnen zijn.

4.2 Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven en overheden informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van de gemeente in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op een zeker moment niet meer relevant zijn (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

4.3 Lopende initiatieven

Renkum verduurzaamt samen

Renkum Verduurzaamt Samen is een groeiend netwerk waarin inwoners, bedrijven, de gemeente, kennisinstellingen en andere organisaties elkaar inspireren en samenwerken aan diverse projecten en initiatieven met als doel om tot een klimaatneutraal en klimaatrobuust Renkum te komen. We verbinden kennis, ervaringen en ideeën op het gebied van klimaat, energie en duurzaamheid. Renkum verduurzaamt samen is een initiatief van de gemeente Renkum.

Omschrijving	Bijdrage (€)
Inzet medewerkers (uren vertaald naar budget)	€ 10.000
Websitebeheer	€ 1.000
Jaarlijks budget	€ 11.000

Schaapsdrift – Energieneutraal bedrijventerrein

De gemeente Renkum werkt actief mee aan een project waarbij het bedrijventerrein Schaapsdrift samen met de ondernemers op dit bedrijventerrein wordt verduurzaamd. De doelstelling is om het bedrijventerrein energieneutraal te maken.

Omschrijving	Bijdrage (€)
Inzet medewerkers (uren vertaald naar budget)	€ 5.000
Ondersteuningsbudget	€ 5.000
Jaarlijks budget	€ 10.000

Regionale routekaart

Vakberaad klimaat is overleg orgaan voor de regio Arnhem Nijmegen. Dit gaat over ontwikkelingen en regionale duurzaamheidsprojecten. Het is de ambtelijke voorbereiding van het portefeuillehoudersoverleg duurzaamheid en geeft uitvoering aan de regionale routekaart Energieneutraal 2050. Het PFO heeft voor de komende periode 4 projecten bepaald:

- Verhogen bewustwording gebouwde omgeving
- Verduurzamen van bedrijven(terreinen)
- Circulair en duurzaam inkopen
- Regionale Energie Strategie

Zie hieronder de tijdsbesteding en het budget die voor dit initiatief beschikbaar is:

Omschrijving	Bijdrage (€)
Inzet medewerkers (uren vertaald naar budget)	€ 5.000
Jaarlijks budget	€ 5.000

Gelders Energieakkoord

Door de Gemeente Renkum wordt passief en actief deelgenomen aan het initiatief 'Gelders Energieakkoord'. Samen met andere gemeenten, waterschappen, de provincie, het bedrijfsleven en overige wordt bekeken hoe de energietransitie kan worden versneld.

Doelstelling

Het Gelders Energieakkoord wil een belangrijke bijdrage leveren aan een breder klimaatbeleid, dat ook gaat over aanpassing aan een veranderend klimaat en de uitstoot van bijvoorbeeld methaan en lachgas. Het terugdringen van al deze emissies is immers noodzakelijk om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 2 graden Celsius, met 1,5 graden als streefwaarde, zoals in december 2015 in Parijs is overeengekomen tijdens de klimaatop. Daarnaast willen de partijen met deze afspraken bijdragen aan een versterkte economische positie (ondernemerschap en werkgelegenheid) en een verbeterd leefklimaat (sociale cohesie en (klimaat)robuuste leefomgeving). De afhankelijkheid van andere gebieden wordt verkleind. Meer geld wordt in de eigen regio geïnvesteerd.

De kwantitatieve doelen van het SER-energieakkoord worden vertaald naar Gelderland. Het Gelders energiegebruik bedroeg in 2013 in totaal 200 PJ (bron: Klimaatmonitor). Dat komt overeen met de energieopbrengst van 9.268 windmolens van elk 3 MW.

Dat levert bij doorvertaling van de landelijke doelen de volgende concrete doelstellingen voor Gelderland op:

- Besparing van 1,5 % per jaar, dit komt overeen met 15 PJ aan besparing in energiegebruik in Gelderland in 2020;
- Toename van aandeel hernieuwbare energieopwekking naar 14% in 2020 (komt overeen met ca. 26 PJ);
- Stijging van dit aandeel naar 16% in 2023;
- Tenminste 1.800 banen te realiseren in de komende jaren.

Om bovenstaande doelen te realiseren is het noodzakelijk inzicht te hebben in het huidige energiegebruik, energie-opwek en de huidige werkgelegenheid. Het huidige aandeel van duurzame energie in het Gelders energiegebruik bedraagt: 5,5 % dit is inclusief de herleide afkomst van duurzame bronnen waarvan meer dan 1,8% afkomstig is van het hout stoken in de woningen.

Om deze deelname te bewijzen worden de volgende documenten bewaard:

- Verslagen bijeenkomsten

Zie hieronder de tijdsbesteding en het budget die voor dit initiatief beschikbaar is:

Omschrijving	Bijdrage (€)
Inzet medewerkers (uren vertaald naar budget)	€ 1.600
Jaarlijks budget	€ 1.600